

Oplæg fra debatmøde

Socialpolitisk Platform forfulgte debatten om fremtidens socialpolitik på et debatmøde 25. april.

Oplægsholderne forfatter Anne Lise Marstrand-Jørgensen, generalsekretær for Mellempolitisk Samvirke Tim Whyte, sociolog og forfatter Aydin Soei og sociolog Morten Ejrnæs fremlagde dokumentation for, at der er behov en visionær socialpolitik. Oplægsholderne havde også gode bud på hvad en visionær og sammenhængende socialpolitik kan byde på. (Læs en opsamlingen af oplæggene nedenfor fotos)

Tak til Preben Etwil, for at stille fotos til rådighed

Opsamling af de fire oplæg på debatmødet

Fælles for oplæggene var, at der blev peget på et behov for, at politikerne og befolkningen ændre det billede af mennesket, der er i disse år er fremherskende i lovgivningen, i den mellem menneskelige omgang og i den

socialfaglige praksis. Når det fremherskende billede af de mennesker, der har behov for statens og samfundets støtte, har sin rod i forestillingen om, at mennesker alene er nyttemaksimerende og drevet af incitament, så bliver det udelukkende det enkelte menneskes ansvar, at hun eller han bliver ramt af sociale problemer. Dette neoliberale menneskebillede er også drevet af forestillingen om, at sociale problemer og menneskelig velfærd, alene bliver løst af arbejdsmarkedet. Hvis mennesker bare bliver drevet af viljen til at arbejde og blive selvforsørgende, så er de sociale problemer løst, synes logikken at være.

Alle 4 oplægsholdere fremlagde eksempler på denne logik, og konsekvenserne for særligt udsatte og sårbare mennesker. Anne Lise Marstrand-Jørgensen kunne således, med afsæt i hendes arbejde i Venligboerne og Næstehjælperne, fortælle hvordan det såkaldte kontakthjælpsloft, 225 timers reglen og integrationsydelsen (fra 1. januar 2020 selvforsørgelse – og hjemsendelsesydelse) , yderligere har nedbrudt fx voldsramte kvinder. Al deres opmærksomhed bliver rettet mod hvordan de får penge til mad og hverdagens udfordringer, fx et nyt sim-kort, så den voldlige ægtefælle ikke længere kan tyrannisere kvinden. En hverdag, der i øvrigt også er fyldt med de konflikter og opbrud, der følger at en vanskelig skilsmisse. I Anne Lise Marstrand-Jørgensens eksempel, er det jo indlysende, at viljen til arbejde, ikke i sig selv, udbedre de akutte sociale problemer.

Aydin Soei supplerede med eksempler på hvordan han i de seneste år har set flere eksempler på mennesker, der nærmest lever tæt på absolut fattigdom. Med de lave ydelser og de danske høje leveomkostninger, ser han nu familier og eneforsørgere, der ikke har råd til at dække selv basale behov, som at kunne give mad til børnene hver dag. Aydin Soei har gennem mange år været tæt på og gennemført sociologiske studier i såkaldte udsatte boligområder. Tidligere har Aydin Soei selvfølgelig set mennesker, der har levet med fattigdom i form af afsavn og begrænsninger, men ikke i det omfang som han ser nu. Logikken om økonomiske incitament virker kontraproduktiv, da alle ressourcer bliver sat ind på, at få hverdagen til at hænge sammen, som også Anne Lise Marstrand-Jørgensen dokumenterede.

Vi har en global ulighedskrise! sagde Tim Whyte. Han tog afsæt i WHO's verdensmål, og nævnte at det er paradoksalt, at fattigdom og uligheden i disse år vokser markant i Danmark, som følge af den incitamentstyrede

lovgivning. I dag er omkring 65.000 børn i Danmark påvirket af fattigdom og afstanden mellem top og bund i indkomstfordelingen er øget. Samtidig er det Danmark, der er fortalere for målene om at bekæmpe fattigdom og ulighed i resten af verden. Fx var det Danmark, der fik det 17. verdensmål om bekæmpelse af ulighed med i de samlede mål. Derfor er det paradoksalt, at Regeringen afviser, at drage konsekvenserne af en uligheds- og fattigdomsskabende dansk lovgivning, frem for at indføre en sociallovgivning, der understøtter den enkelte borgers mulighed for at bevæge sig væk fra fattigdom og dermed generelt bekæmpe den stigende ulighed i Danmark.

Morten Ejrnæs pegede på, at socialpolitikens væsentligste formål som udgangspunkt har været, at afbøde de menneskelige og sociale konsekvenser, som opstår, som følge af manglerne ved markedsmekanismerne. Fx i form af at kompensere mennesker med handicap økonomisk, når deres afgrænsede erhvervsevne, ikke forslår til at sikre en løn, der kan række til selvstændig forsørgelse. I nutidens Danmark, hvor fx stressbetinget sygdom og andre livskriser, tvinger mennesker ud af arbejdsmarkedet, er den hjælp, der tilbydes fra staten de lave ydelser og medfølgende ydmygelse og kontrol, der bare yderligere forringer menneskets livskvalitet. I den sammenhæng har socialpolitikken svigtet i forhold til at regulere konsekvenser af markeds kræfterne.

Derfor er oplægsholderens bud på fremtidens socialpolitik da også, at politikerne og befolkningen har brug for et bredere billede til forståelsen af mennesker, end det afgrænsede billede, som udelukkende, ser mennesket som et individ, der handler rationelt, kalkuleret og økonomisk.

Der er brug for en langt mere nuanceret forståelse for, hvad det er der motiverer det enkelte menneske til at tage del i forandring. Både til at tage del i en personlig forandring og til at tage del i et fællesskab for forandring og styrkelse af samfundet og samfundets institutioner.

I den sammenhæng pegede Anne Lise Marstrand-Jørgensen på, at der både er behov for at se på hvordan civilsamfundet og staten kan blive i stand til at arbejde sammen om hensigtsmæssige sociale løsninger, som er målrettet det enkelte menneskes behov. For den voldsramte kvinde, er der måske både behov for at civilsamfundet tilbyder omsorg og netværk, mens statens

tilbyder en tilstrækkelig økonomisk støtte, så kvinden kan holde fokus på forandring og udvikling.

Aydin Soei nævnte behovet for en socialpolitik, der er i stand til at understøtte udvikling og forandring blandt mennesker med etnisk minoritet baggrund. De fremskridt, der er dokumenteret, som fx: Flere i arbejde, bedre uddannelse og faldende kriminalitet, bør understøttes af en sociallovgivningen. Derfor er der behov for en socialpolitik, der har til formål at inkludere, fremfor som nu, hvor der indføres særlovgivning for udsatte boligområder, der marginaliserer og ekskluderer.

Tim Whyte nævnte, at den danske velfærdsmodel har mange af svarene på ulighedskrisen, og svarende kan findes i velfærdsstatens sociale kontrakt. En samfundskontrakt, der handler om, at alle borgere får gavn af værdierne i samfundet.

Morten Ejrnæs, afrundede indlæggene med et bud på en ramme for fremtidens socialpolitik.

Socialpolitik, og dermed også socialt arbejde skal gå ud på at undgå: a) fattigdom og afsavn, b) marginalisering og social eksklusion c) sociale problemer, der er skadelige for de enkelte individer og familier, mennesker i opgivelserne og samfundet.

Desuden skal socialpolitik skal være *ikke diskriminerende* og *ikke stigmatiserende*, og skal være socialt, klimamæssigt og økonomisk bæredygtigt. Socialpolitik skal indbygge ansvarlighed i forhold til den brede samfundsudvikling, sagde Morten Ejrnæs bl.a.